

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2012. évi augusztus hó 28. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A másodfokú bíróság a hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmények miatt **I.rendű vádlott és társa** ellen indult büntetőügyben a Szekszárdi Törvényszék 3.B.220/2011/21. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- I.rendű vádlott bűnösségét 2 rb. hivatali visszaélés büntetében (Btk.225.§), míg **II.rendű vádlott** bűnösségét hivatali visszaélés büntetében (Btk.225.§) állapítja meg;
- ezért őket 2-2 (kettő-kettő) évre próbára bocsátja;
- kötelezi I.rendű és **II.rendű vádlottakat**, hogy egyetemlegesen fizessék meg az államnak az eljárás során felmerült 114.341 (egyszáztizennégyezer-háromszáznegyvenegy) forint bűnügyi költséget;
- mellőzi a meghatalmazott védő részére megállapított díj és költség megfizetésére vonatkozó rendelkezést.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Szekszárdi Törvényszék a 2012. évi április hó 3. napján kelt 3.B.220/2011/21. számú ítéletével I.rendű vádlottat az ellene emelt, a Btk.225.§-ában meghatározott, a Btk.12.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan elkövetett hivatali visszaélés büntettének és a Btk.275.§ (1) bekezdés b) pontjában meghatározott, a Btk.12.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan elkövetett közokirat-hamisítás büntettének, míg **II.rendű vádlottat** az ellene emelt, a Btk.225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntettének, a Btk.275.§ (1) bekezdés b) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás büntettének és a Btk.318.§ (1) bekezdésében meghatározott és

a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő, a Btk.12.§ (2) bekezdése értelmében folytatólagosan elkövetett csalás vétségének a vádja alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész jelentett be fellebbezést I.rendű és **II.rendű vádlottak** terhére, a büntetőjogi felelősség váddal egyező megállapítása és büntetés kiszabása érdekében.

A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség az átiratában a vádlottak terhére bejelentett fellebbezést a Btk.275.§ (1) bekezdés b) pontjában meghatározott közokirat-hamisítás bűntettét, illetve a Btk.318.§ (1) bekezdésében meghatározott és a (2) bekezdés I. fordulata szerint minősülő csalás vétségét érintő részében visszavonta; ez utóbbi esetben mégis azzal, hogy a tényállás 2. pontjában írt cselekmény tekintetében **II.rendű vádlott** bűnösségét a Btk.276.§-ában meghatározott magánokirat-hamisítás vétségében indítványozta megállapítani. A Pécsi Fellebbviteli Főügyészség nyilvános ülésen felszólaló képviselője e módosított ügyészi fellebbezést tartotta fenn.

A másodfokú bíróság a jogorvoslattal megtámadott határozatot a Be.348.§ (1) bekezdése alapján - a Be.348.§ (2) bekezdésében írt korlátok között, a fellebbezéssel nem támadott felmentő rendelkezéseket nem érintve - az azt megelőző bírósági eljárással együtt bírálta felül.

Ennek során az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást mentesnek találta a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt hibáktól és hiányosságoktól: az kellő mértékben felderített, és egyben valamennyi releváns részletre kiterjedő, ugyanakkor iratellenes megállapítást vagy téves *ténybeli* következtetést sem tartalmaz.

A bizonyítási eljárás lefolytatása a perrendi előírások megtartásával történt meg, olyan alapossággal, hogy az ügy ténybeli és jogi kérdéseiben megnyugtatóan állást lehetett foglalni. Az elsőfokú bíróság a történekről tudomással bíró személyeket körültekintően kihallgatta, a felmerült ellentmondásokat minden esetben a Be.297.§ (1) bekezdésében írt rendelkezés alkalmazásával, a nyomozás során jegyzőkönyvbe foglalt vallomások egyes részleteinek az ismertetésével oldotta fel. Az így feltárt bizonyítékok tartalmi hitelességéről, bizonyító erejéről meggyőző érveléssel adott számot, az indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett.

Felhasználta és értékelte a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokat, mindenekelőtt az ügyben központi jelentőségűOM azonosító számú törzslapot. Így lehetővé vált annak kétséget kizáró megállapítása, hogy a szóban forgó, a szakképzési évfolyamok számára készített és a tanulók előmenetelét tartalmazó nyilvántartást I.rendű vádlott az utolsó lapon, két helyen, a 2008. évi június hó 13. és a 2009. évi május hó 5. napjain, míg **II.rendű vádlott** a 32. törzslapszám alatt egy helyen, a 2008. évi augusztus hó 28. napján ellenjegyezte.

Tanú1 tanulói jogviszonyának a legfontosabb részleteit egyező tartalmú adatok igazolták, köztük azt is, hogy I.rendű vádlott 2007. november 20-án kelt engedélye alapján a 2007/2008-as tanévtől kezdődően magántanulóként folytathatta a tanulmányait. Ehhez hasonló megállapítás tehető a beszámoltatásának a módját illetően is, miután az elektronikus úton engedélyezett vizsgáinak a megszervezéséről és lebonyolításának a mikéntjéről az iskola pedagógusai - **tanú2** osztályfőnök, **tanú3**, **tanú4**, **tanú5**, **tanú6** és **tanú7** szaktanárok - egybehangzóan számoltak be.

A II.r. vádlott tanítási rendjére, az ún. óracserés helyettesítésre vonatkozó múltbeli történések szintén helytállóan kerültek rögzítésre.

A tényállás tehát megalapozott, így az a Be.351.§ (1) bekezdése értelmében irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

E tényállás alapján tévedett az elsőfokú bíróság, amikor - az 1. pontban írt cselekmény tekintetében - I.rendű és **II.rendű vádlottak** büntetőjogi felelősségének a hiányára következtetett.

Tévedése részben az ügy háttérében álló igazgatási jogszabályok pontatlan értelmezésére volt visszavezethető.

Tanú1 tanuló a 2007/2008-as tanévben a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény (továbbiakban: Tv.) 69.§ (2) bekezdése értelmében kapott igazgatói felmentés alapján mentesült az 516. számú Ipari Szakképző Iskola kötelező tanórai foglalkozásain való részvétel alól, magántanuló lett. Ennek megfelelően a nevelési-oktatási intézmények működési rendjéről szóló 11/1994. (VI. 8.) MKM rendelet (továbbiakban R.) 21.§ (4) bekezdés a) pontjában írtak szerint a félévi és a tanév végi osztályzatainak a megállapításához osztályozó vizsgát kellett volna tennie.

Az osztályozó vizsga, éppúgy, mint a különbözeti- vagy javítóvizsga (egységesen: tanulmányok alatti vizsga) - a R.21.§ (3) bekezdése értelmében - független vizsgabizottság, az iskola pedagógusaiból álló, három személyből szervezett testület előtt tehető (R. 26.§ (1) bekezdése).

Nyilvánvaló, hogy az osztályozó vizsgán a tanuló személyes megjelenése elengedhetetlen, annak hiányában ugyanis a bizottság nem győződhet meg a vizsgázó személyazonosságáról, illetve nem szerezhethet bizonyosságot annak tényleges teljesítményéről, megszerzett tudásáról. Végül soron azokról a körülményekről, melyek az értékelésének és minősítésének az alapjául szolgálnak.

Osztályozó vizsga tehát pusztán elektronikus levelezés útján nem szervezhető.

A Tv. 69.§ (4) bekezdése alapján azt, akit felmentettek a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, az *igazgató* által meghatározott időben, és a nevelőtestület által meghatározott módon ad számot tudásáról.

A fenti rendelkezésekkel, azok helyes értelmezésével az igazgatóként, illetve igazgató-helyettesként foglalkoztatott I.rendű és **II.rendű vádlott**aknak tisztában kellett lenniük. Annál is inkább, mert ugyanabban a tanévben - **tanú8** magántanuló esetében - szabályosan került sor az osztályozó vizsga lebonyolítására; félévkor, majd a tanév végén is a tanuló személyes jelenléte mellett (*nyomozati iratok I/581-587. oldal*).

Ennek ellenére I.rendű vádlott**tanú1** részére osztályozó vizsgát nem szervezett, az informatikai munkaközösség pedagógus tagjainak mindössze az évközi tanulmányi haladást elősegítő feladatok összeállítására és elektronikus úton történő továbbítására adott határozott és egyértelmű utasítást. Ez alapján tudnia kellett, hogy a tanulmányait magántanulóként folytató **tanú1** érdemjegyeinek a lezárása a vizsgakötelezettség szabályos teljesítés nélkül történt meg, a törzslapot a 2007/2008-as, majd a 2008/2009-es tanítási időszakot követően ennek ismeretében zárta le és írta alá. Szükséges megjegyezni, hogy ennek tényét a 2008/2009-es tanévet illetően I.rendű vádlottsem tagadta, amikor úgy nyilatkozott, hogy 2009 áprilisában tudomással bírt **tanú1** távolmaradásairól, május 5-én mégis a kézigyével látta el a törzslapot (*nyomozati iratok II/1349. oldal*).

A II.r. vádlott esetében teljességgel életszerűtlen lenne még annak a pusztán feltételezése is, hogy a vele egy háztartásban élő, ténylegesen Hollandiában tanuló lánya beszámoltatásának a módjáról ne lett volna tudomása. Így arról, hogy **tanú1** a vizsgafeladatait elektronikus úton kapta meg, illetve küldte vissza.

A Btk.225.§-ában írtak szerint az a hivatalos személy, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon vagy jogtalan előnyt szerezzen, hivatali kötelességét megszegi, hatáskörét túllépi, vagy hivatali helyzetével egyébként visszaél, büntettet követ el.

I.rendű és **II.rendű vádlott**ak az oktatási intézmény törzslapjának a lezárásakor államigazgatási feladatokat láttak el, olyan funkciókat, melyek a tanulók iskolai teljesítményének a regisztrálását, a bizonyítványok kiállítását szolgálták. Ennek megfelelően, e tevékenységük során a Btk.137.§ 1/I) pontja értelmében hivatalos személynek minősültek (BH 2005/417. számú eseti döntés I. pontja).

A szóban forgó bűncselekmény elkövetési magatartása, a hivatali kötelesség megszegése **tanú1** eredményes tanéveinek - osztályozóvizsga nélküli - lezárásában testesült meg. Márpedig mindez jogtalan előny biztosításának a célzatával történt: a vizsgafeladatok elektronikus úton történő elküldésével, majd elfogadásával a szóban forgó tanuló mentesült a személyes megjelenés - anyagi terheket is jelentő - kötelezettsége alól, illetve fennmaradt a tanulmányi jogviszonya, és előmenetele folytán a szakképzettséget igazoló iskolai bizonyítvány megszerzésének a

lehetősége. Mindez annak ellenére, hogy szabályos osztályozóvizsga hiányában, a távolmaradása miatt nem lett volna jogosult a tanulmányai folytatására.

Ekként a vizsgált törvényi tényállás minden eleme megvalósult.

I.rendű vádlotta hivatali kötelességét két alkalommal szegte meg: 2008. június 13-án és 2009. május 5-én, olyan időközökben, hogy az elkövetéseket már nem lehetett a Btk.12.§ (2) bekezdése szerinti folytatólágosság egységébe vonni.

Így büntetethetőséget kizáró, vagy megszüntető ok hiányában a másodfokú bíróság I.rendű vádlott terhére 2 rb. a Btk.225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntettének, míg **II.rendű vádlott** terhére 1 rb. a Btk.225.§-ában meghatározott hivatali visszaélés büntettének a megvalósítását állapította meg.

Következésképpen az ezt célzó ügyészi fellebbezés megalapozottnak bizonyult.

A tényállás 2. pontjában szereplő - a pedagógusok órakeretének a kiszámítását szolgáló - számítógépes program alapvető funkciója a megtartott tanítási órák nyilvántartása volt, ez alapján történt meg a bérszámfejtés. Márpedig az irányadó tényállás szerint **II.rendű vádlott** e nyilvántartásba helyes adatokat vitt be, abból a szempontból mindenképp, hogy azok mögött tényleges teljesítés állott. A munkabérre való jogosultságának a bizonyítása tekintetében tehát nem használt fel valótlan tartalmú okiratot, ezért a másodfokú bíróság a Btk.276.§-ában meghatározott közbizalom elleni bűncselekményben való elmarasztalására nem látott okot.

A büntetőjogi felelősség kérdésében történő eltérő állásfoglalás a büntetés kiszabását befolyásoló körülmények áttekintését is szükségessé tették.

I.rendű vádlottal szemben a Btk.12.§ (1) bekezdése, illetve a Btk.85.§ (1)-(3) bekezdései alapján két hónaptól négy év hat hónapig-, míg **II.rendű vádlottal** szemben két hónaptól három évig terjedő szabadságvesztés volt alkalmazható.

Javukra kellett értékelni a kifogástalan életvezetésüket, büntetlen előéletüket.

A súlyosító körülmények hiányára és a bűncselekmények tárgyi súlyára tekintettel a másodfokú bíróság I.rendű és **II.rendű vádlottakat** a Btk.72.§ (1) bekezdése alapján két-két évre próbára bocsátotta. Álláspontja szerint a Btk.37.§-ában megfogalmazott célok intézkedés alkalmazásával is elérhetőek.

A büntetőjogi felelősség megállapítása folytán a Be.338.§ (1) és (3) bekezdése értelmében egyetemlegesen kötelesek viselni az eljárás során felmerült bűnügyi költséget. Ugyanezen okból nincs helye a meghatalmazott védői díj és költség államot terhelő marasztalásának, az erre vonatkozó rendelkezést mellőzni kellett.

E körben tehát a másodfokú bíróság - a Be.372.§ (1) bekezdésében írtak szerint - az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

Az egyéb rendelkezések törvényesek voltak, ezért azokat a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2012. augusztus 28.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró